

U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 7) w brzmieniu ustawy z dnia 22 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 227) zarządza się co następuje:

§ 1. Normy czasu pracy, przewidziane w art. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 7) w brzmieniu ustawy z dnia 22 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 227), w stosunku do dróżników na drogach publicznych mogą być w okresie letnim zwiększone do 10 godzin na dobę i 60 godzin na tydzień z tem, że w okresie zimowym będą zmniejszone do 6 godzin na dobę i 36 godzin na tydzień.

§ 2. Początek i koniec okresów letniego i zimowego powinien ustalić właściwy zarząd drogowy w rozkładzie czasu pracy dróżników w ten sposób, by przeciętne normy czasu pracy dróżnika w ciągu roku odpowiadały postanowieniom art. 1 wymienionej wyżej ustawy.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1934 r.

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

673.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 24 października 1933 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o pomocy leczniczej dla pracowników rolnych.

Na podstawie art. 212 ust. 10 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396) oraz w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 września 1933 r. w sprawie wejścia w życie art. 212 i 213 ustawy o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 560) zarządza się co następuje:

§ 1. Pracownicy rolni i członkowie ich rodzin (§ 2) otrzymują w razie choroby lub położu pomoc leczniczą i położniczą na koszt pracodawcy rolnego w rozmiarach i na warunkach, określonych w art. 212 i 213 ustawy o ubezpieczeniu społecznym i w trybie, określonym w niniejszym rozporządzeniu.

Za pracodawców rolnych w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się właścicieli, dzierżawców i użytkowników gospodarstw, wymienionych w art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym.

§ 2. Do świadczeń, wymienionych w § 1, mają prawo pracownicy rolni, wymienieni w § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 560).

Przy obliczaniu okresu czasu uprawniającego do świadczeń niedziele i święta nie będą uważane za przerwę w zatrudnieniu (art. 6 ust. 3 punkt 1 litera c) ustawy i wliczane są do 25-dniowego okresu, uprawniającego do świadczeń.

§ 3. Służba domowa pracowników rolnych korzysta z pomocy leczniczej, zorganizowanej przez pracodawcę rolnego w tych samych rozmiarach i na

tych samych warunkach, co inni pracownicy, wymienieni w § 2, o ile umowa między pracodawcą i pracownikiem nie stanowi inaczej.

Pracodawca rolny ma prawo potrącić koszty pomocy, udzielonej służbie domowej zatrudnionego przez siebie pracownika rolnego, przy wypłacie należnego pracownikowi wynagrodzenia.

§ 4. Prawo do świadczeń, wymienionych w § 1, przysługuje również żonie pracownika rolnego i dzieciom jego, liczącym poniżej 15 lat. Żona i dzieci pracownika rolnego mają prawo do świadczeń, jako członkowie rodziny, nawet w razie wykonywania pracy najemnej, jeżeli wynagrodzenie za tę pracę nie przekracza 50 gr dziennie względnie sumy, określonej rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej, wydanem w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych na podstawie art. 6 ust. 3 pkt. 1.

Żona i dzieci pracownika rolnego, zatrudnieni w gospodarstwach, wymienionych w art. 6 ust. 3 pkt. 1 z zarobkiem, przewyższającym kwoty, określone w ustępie poprzednim, korzystają ze świadczeń, jako pracownicy rolni.

§ 5. Prawo do świadczeń ze strony pracodawcy rolnego uzyskują pracownicy umysłowi, robotnicy stali i sezonowi oraz służba domowa z dniem faktycznego rozpoczęcia zatrudnienia u danego pracodawcy, a pracownicy rolni, których zatrudnienie nie ma charakteru zatrudnienia stałego ani sezonowego, z dwudziestym szóstym dniem zatrudnienia bez przerwy u tego samego pracodawcy. Prawo do świadczeń dla członków rodziny powstaje w tym samym dniu, co prawo ich żywiciela.

Pracownicy rolni lub członkowie ich rodzin, którzy w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia korzystali ze świadczeń Kasy Chorych lub mieli do nich prawo z tytułu wypadków choroby względnie położu, zaszyli przed tym terminem, nabywają prawo do świadczeń, unormowanych rozporządzeniem niniejszym, dopiero z dniem wyczerpania okresu świadczeń, przewidzianego w statucie danej Kasy.

§ 6. Pomoc lecznicza, udzielana pracownikom rolnym, obejmuje:

- a) całkowite koszty leczenia szpitalnego i pomocy położniczej;
- b) 90% kosztów pomocy lekarskiej, lekarstw, środków opatrunkowych i zabiegów leczniczych z wyjątkiem zabiegów techniczydentystycznych.

§ 7. Pomoc lecznicza na koszt pracodawcy udzielana jest pracownikowi rolnemu najdłużej przez 26 tygodni w tej samej chorobie. Nawrót tej samej choroby po upływie 8 tygodni od dnia odzyskania zdolności do pracy uważany jest za nowe zachorowanie, uprawniające do pomocy leczniczej.

§ 8. Pomoc lecznicza na koszt pracodawcy udzielana jest poszczególnym członkom rodziny pracownika rolnego najdłużej przez 13 tygodni w ciągu roku kalendarzowego. Pomoc, udzielona z tytułu położu, nie wlicza się do tego okresu.

Po wyczerpaniu trzynastotygodniowego okresu pomocy leczniczej w danym roku kalendarzowym członek rodziny ma prawo do tej pomocy

przez okres nie dłuższy niż 13 tygodni tylko w razie zachorowania na jedną z chorób ostrych, wymienionych w wykazie, ustalonym przez Zakład Ubezpieczenia na Wypadek Choroby na podstawie art. 110 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym i zatwierdzonym przez Ministra Opieki Społecznej. Wykaz ten ogłoszony będzie w Monitorze Polskim.

§ 9. Obowiązek pracodawcy rolnego do udzielania pracownikowi rolnemu lub członkowi jego rodziny świadczeń w razie choroby lub położu trwa również po ustaniu stosunku pracy aż do wyczerpania 26-tygodniowego względnie 13-tygodniowego okresu, jeżeli zachorowanie lub połów nastąpił w czasie trwania tego stosunku t. j. przed wypowiedzeniem, w okresie wypowiedzenia, przed wygaśnięciem umowy na czas określony lub zajęciem okoliczności, uzasadniających rozwiązanie umowy przez pracodawcę bez wypowiedzenia.

W razie rozwiązania umowy z winy pracodawcy pracownik ma prawo do świadczeń, jeżeli zachorowanie lub poród nastąpi w czasie przysługującego mu okresu wypowiedzenia lub przed upływem terminu, do którego umowa by obowiązywała.

§ 10. Pomoc lekarska dla pracowników rolnych i członków ich rodzin może być udzielana jedynie przez lekarzy, uprawnionych do wykonywania praktyki lekarskiej w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 września 1932 r. o wykonywaniu praktyki lekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 712).

Czynności pomocnicze mogą być wykonywane przez pomocniczy personel lekarski (felczerów, wykwalifikowanych pielęgniarzy i pielęgniarki i t. p.) jedynie na zlecenie lekarza i pod jego kierunkiem albo w wypadkach nagłych, jeżeli nie może być wezwany lekarz umówiony lub inny lekarz, uprawniony do wykonywania praktyki lekarskiej.

Pracodawcy rolni, zatrudniający ponad pięciu pracowników, uprawnionych do świadczeń, unormowanych niniejszym rozporządzeniem, obowiązani są zawrzeć z lekarzami odpowiednie umowy indywidualne lub przystąpić do umów zbiorowych, regulujących udzielanie pomocy lekarskiej pracownikom na danym terenie.

Pracodawcy rolni, zatrudniający nie więcej niż 5 pracowników, uprawnionych do świadczeń, mogą również organizować dla nich pomoc lekarską w sposób, wymieniony w ustępie poprzednim. W razie niezawarcia przez nich odpowiednich umów indywidualnych lub zbiorowych z lekarzami w sprawie leczenia pracowników powiatowa władza administracji ogólnej wyznacza z uwzględnieniem zasad, ustalonych w § 11, lekarzy specjalnych (rejonowych, okręgowych i t. d.) do udzielania pomocy lekarskiej na koszt pracodawców za opłatą przez nich taksy, ustalonej w sposób, przewidziany w art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 września 1932 r. o wykonywaniu praktyki lekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 712). Nazwiska i siedziby wymienionych wyżej lekarzy, oraz wysokość pobieranej przez nich taksy powinna być podana do wiadomości zainteresowanym pracodawcom i pracownikom przez odpowiednie ogłoszenia, umieszczone w urzędach gminnych i u sołtysów.

§ 11. Zarówno przy zawieraniu umów indywidualnych, jak i zbiorowych należy przede wszystkim mieć na celu — przy uwzględnieniu miejscowych warunków komunikacyjnych oraz skupienia lekarzy i pracowników rolnych na danym terenie jak największe udostępnienie pomocy lekarskiej dla pracowników rolnych i ich rodzin oraz możliwie sprawne jej funkcjonowanie.

Powiatowa władza administracji ogólnej może określić maksymalną liczbę pracowników rolnych, przypadających na jednego lekarza umówionego.

Dla udzielania pomocy lekarskiej w miejscowościach odległych od miejsc zamieszkania lekarzy, umowy zbiorowe mogą przewidywać zorganizowanie w tych miejscowościach lekarskich punktów dojazdowych.

§ 12. Pomoc położnicza dla pracowników rolnych i członków ich rodzin udzielana być może jedynie przez lekarzy lub osoby, uprawnione do wykonywania praktyki położniczej w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o położnych (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 316).

Do pomocy tej stosują się odpowiednio postanowienia §§ 10 i 11.

§ 13. Umowy indywidualne pomiędzy pracodawcami rolnymi a lekarzami lub położnymi, oraz umowy zbiorowe, obowiązujące na terenie jednego powiatu, przesyłają pracodawcy względnie ich organizacje powiatowej władzy administracji ogólnej; umowy zbiorowe, obejmujące swym działaniem więcej niż jeden powiat, przesyłane są wojewódzkiej władzy administracji ogólnej a umowy, przekraczające obszar jednego województwa — Ministrowi Opieki Społecznej.

Władze, wymienione w ustępie poprzednim, mają prawo uchylania tych umów w trybie nadzoru.

§ 14. Lekarstwa i środki opatrunkowe wydawane są pracownikom rolnym i członkom ich rodzin na koszt pracodawcy tylko na podstawie przepisu lekarza umówionego lub wyznaczonego (§ 10) z wyjątkiem przypadków, wymienionych w § 22.

Pracodawcy, zatrudniający ponad 5 pracowników, uprawnionych do świadczeń, obowiązani są zawrzeć z właścicielami aptek umowy, zobowiązujące apteki do wydawania na rachunek pracodawcy lekarstw i środków opatrunkowych pracownikom rolnym i członkom ich rodzin.

Do umów tych stosują się odpowiednio postanowienia § 11. W miarę możliwości umowy powinny być zawierane z aptekami, znajdującymi się w miejscu zamieszkania umówionych lekarzy.

§ 15. Pracodawca rolny, który nie zawarł umowy, przewidzianej w § 14, obowiązany jest każdorazowo bezzwłocznie nabyć dla pracownika rolnego lub członka jego rodziny, przepisane przez lekarza umówionego albo wyznaczonego, a w wypadkach, przewidzianych w § 21 lekarza, który udzielił pomocy, lekarstwa i środki opatrunkowe, lub wypłacić osobie uprawnionej potrzebną na ich pokrycie kwotę.

W miejscowościach, w których znajdują się apteki ubezpieczalni społecznych (kas chorych), władza powiatowa administracji ogólnej może wejść w porozumienie z temi instytucjami w sprawie wydawania pracownikom rolnym i członkom ich rodzin,

którym pracodawca nie zapewnił w sposób, przewidziany w § 14 względnie w pierwszym ustępie niniejszego paragrafu, możliwości otrzymywania leków i środków opatrunkowych, tych leków i środków za zwrotem przez pracodawcę kosztów według cen, oznaczonych w taksie aptekarskiej.

Rachunki za wydane lekarstwa i środki opatrunkowe przedstawia ubezpieczalnia (kasa chorych) powiatowej władzy administracji ogólnej, która orzeka o obowiązku ich pokrycia przez pracodawcę, a w razie odmowy ściąga je w drodze administracyjnego postępowania egzekucyjnego. Orzeczenie władzy administracyjnej stanowi tytuł wykonawczy w postępowaniu egzekucyjnym.

§ 16. Umowy, zawierane przez pracodawców rolnych z lekarzami, położniami i aptekami, powinny zapewniać pracownikom rolnym i członkom ich rodzin otrzymywanie należnych im świadczeń na rachunek pracodawcy bez uiszczania przez uprawnionych jakichkolwiek opłat.

Sposób pobierania od pracowników rolnych należnych od nich w myśl art. 212 ustawy o ubezpieczeniu społecznym częściowych opłat za świadczenia normuje § 28.

§ 17. Pracodawca rolny obowiązany jest wydać pracownikom uprawnionym do świadczeń, zaświadczenia lub legitymacje, stwierdzające prawo pracownika i członków jego rodziny do korzystania z pomocy lekarskiej i położniczej na koszt pracodawcy u danego lekarza względnie położnej (§ 10). Zaświadczenia (legitymacje) wydaje pracodawca na każdy rok służbowy, lub, w przypadku krótszego zatrudnienia, na okres czasu, na który została zawarta umowa o pracę.

Uprawniony do świadczeń pracownik lub członek jego rodziny obowiązany jest każdorazowo, przed udaniem się do lekarza lub położnej, zwrócić się do pracodawcy o stwierdzenie, przez wpisanie daty i złożenie podpisu, faktu zatrudnienia danego pracownika.

W razie ustania stosunku pracy pracownik obowiązany jest zwrócić pracodawcy zaświadczenie (legitymację). O ile stosunek pracy ustaje w ciągu okresu, na który wydane zostało zaświadczenie (legitymacja), a pracownik odmawia zwrotu zaświadczenia lub zaświadczenie to zagubi, pracodawca zawiadamia o tem powiatową władzę administracji ogólnej.

Postanowienia niniejszego paragrafu nie naruszają w niczem uprawnień pracownika, określonych w § 9 niniejszego rozporządzenia.

§ 18. Pracodawca rolny obowiązany jest wskazać pracownikowi rolnemu przy angażowaniu do pracy nazwiska i siedziby lekarzy i położnych, powołanych do udzielania im pomocy, oraz apteki, w których otrzymywać będą lekarstwa i środki opatrunkowe. Wszelkie późniejsze zmiany w tym zakresie powinien pracodawca niezwłocznie podać do wiadomości uprawnionych do świadczeń pracowników.

W przedsiębiorstwach, zatrudniających ponad pięciu pracowników, uprawnionych do świadczeń, pracodawca obowiązany jest wywiesić odpowiednie obwieszczenie na widocznym miejscu.

§ 19. Pracodawca, który uczynił zadość wymagom, określonym w § 17 i 18 obowiązany jest do pokrywania kosztów pomocy lekarskiej i położniczej,

udzielonej pracownikowi rolnemu lub członkom jego rodziny, tylko wówczas, gdy pomoc ta została udzielona przez lekarza lub położną, wskazanych przez pracodawcę, a jeśli udzielona została przez innego lekarza i położną, tylko w wypadkach nagłych, gdy zwrócenie się do wskazanego lekarza lub położnej było niemożliwe a zwłoka groziła niebezpieczeństwem.

§ 20. W przypadkach, gdy zwrócenie się do umówionego przez pracodawcę lekarza lub położnej jest niemożliwe, pracodawca obowiązany jest dostarczyć pracownikowi rolnemu i członkom rodziny potrzebnej pomocy ze strony innego lekarza lub położnej.

§ 21. We wszystkich przypadkach, w których w myśl niniejszego rozporządzenia, pracodawca obowiązany jest do pokrycia kosztów pomocy lekarskiej lub położniczej, udzielonej przez obcych lekarzy lub położne, pokrywa on również koszty lekarstw i środków opatrunkowych, przepisanych względnie zużytych przez te osoby w związku z udzieleniem przez nie pomocy, oraz zabiegów, przez nie dokonanych.

§ 22. Jeżeli pracodawca rolny na żądanie pracownika nie wskaże lekarza lub położnej, lub odmawia stwierdzenia na zaświadczeniu (legitymacji), przewidzianem w § 17, faktu zatrudnienia pracownika, powiatowa władza administracji ogólnej na wniosek zainteresowanego lub z własnej inicjatywy kieruje uprawnionego do lekarza lub położnej w razie rzeczywistej potrzeby. Niewydanie przez pracodawcę zaświadczenia (legitymacji), nie narusza prawa pracownika rolnego lub członka jego rodziny do otrzymania świadczeń w przypadkach, przewidzianych w paragrafie niniejszym. W razie niewydania zaświadczenia powiatowa władza administracji ogólnej kieruje chorego pracownika lub członka jego rodziny do lekarza względnie położnej po uprzednim stwierdzeniu, u kogo dany pracownik jest zatrudniony. Postanowienia ustępu niniejszego stosują się analogicznie w przypadkach, gdy powiatowa władza administracji ogólnej stwierdzi, że pomoc udzielana pracownikowi rolnemu lub członkom jego rodziny jest niedostateczną, a wezwany przez tę władzę pracodawca uchylił się od udzielenia dodatkowej pomocy leczniczej.

Koszty udzielonej pomocy ściągane są w wysokości, ustalonej przez powiatową władzę administracji ogólnej, w razie niepokrycia ich dobrowolnie przez pracodawcę, w drodze administracyjnego postępowania egzekucyjnego.

§ 23. Pracodawcy rolni, zatrudniający ponad pięciu pracowników, uprawnionych do świadczeń, obowiązani są zaopatrzyć się w skrzynki ratownicze, odpowiadające wzorowi, zatwierdzonemu przez Ministerstwo Opieki Społecznej dla gospodarstw rolnych.

§ 24. Leczenie szpitalne w szpitalach publicznych lub mających prawo publiczności na najniższej klasie szpitala udzielane jest pracownikom rolnym i członkom ich rodzin za zgodą chorego a w razie choroby dziecka za zgodą żywiciela.

Chory może być umieszczony w szpitalu bez względu na jego zgodę lub zgodę żywiciela, gdy:

a) choroba jest zakaźna,

- b) rodzaj choroby wymaga leczenia i pielęgnowania, które w domu jest niemożliwe,
- c) stan chorego lub jego zachowanie się wymaga stałego nadzoru,
- d) chory niejednokrotnie postępował wbrew poleceniom lekarza.

§ 25. Pracownik rolny korzystać może z leczenia szpitalnego najwyżej przez 26 tygodni w tej samej chorobie a członek jego rodziny do wyczerpania 13-tygodniowego okresu świadczeń w danym roku kalendarzowym (§ 8 ust. 1), w wypadkach zaś chorób ostrych (§ 8 ust. 2) przez 13 tygodni bez względu na ewentualne uprzednie wykorzystanie tego okresu w całości lub części.

Jeżeli pobyt w szpitalu żony pracownika rolnego spowodowany jest położeniem, pobytu tego nie wlicza się do 13-tygodniowego okresu świadczeń, przysługującego członkom rodzin.

§ 26. Pracodawca rolny obowiązany jest do pokrycia kosztów leczenia szpitalnego tylko wówczas, gdy chory przyjęty został do szpitala na zlecenie lekarza, wskazanego przez pracodawcę. Koszty leczenia chorych, przyjętych do szpitala bez takiego zlecenia, pracodawca rolny pokrywa tylko w razie stwierdzenia przez lekarza szpitalnego, że zwłoka w umieszczeniu chorego w szpitalu groziła niebezpieczeństwem dla życia lub poważnym pogorszeniem choroby oraz w wypadkach chorób zakaźnych i stwierdzonego przez lekarza urzędowego braku dostatecznych warunków odosobnienia w domu chorego.

§ 27. Leczenie szpitalne pracowników rolnych i członków ich rodzin może być przeprowadzane na podstawie umów między pracodawcami a szpitalami. W braku takich umów pracodawca obowiązany jest na żądanie szpitala, przedłożyć zobowiązanie do pokrycia całkowitej należności za leczenie pracownika rolnego lub członka jego rodziny za czas, nieprzekraczający przysługującego danemu choremu okresu świadczeń.

Pracownik rolny lub członek jego rodziny nie może być pociągany przy przyjęciu do szpitala do uiszczenia opłaty za leczenie.

§ 28. Przewidziany w art. 212 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym 10% udział pracownika rolnego w kosztach udzielonej mu pomocy lekarskiej oraz lekarstw i środków opatrunkowych, pracodawca rolny potrąca pracownikowi przy wypłacie wynagrodzenia.

Wysokość potrąceń ustala pracodawca na podstawie wykazu porad i zabiegów lekarskich oraz rachunków aptek za dostarczone środki lecznicze, przedkładanych pracodawcom miesięcznie przez lekarzy względnie apteki. Spory, wynikię między pracodawcami i pracownikami rolnymi na tle stosowania powyższych postanowień, rozstrzygane są w trybie, określonym w art. 212 ust. 7 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym.

§ 29. Chorym pracownikom lub członkom ich rodzin pracodawca obowiązany jest dostarczyć środków lokomocji celem przewozu ich do lekarza, położnej lub szpitala. W razie porodu oraz w innych wypadkach, gdy stan chorego pracownika lub członka jego rodziny uniemożliwia zawiezenie go do lekarza, lub położnej pracodawca na żądanie pracownika lub

osoby, opiekującej się chorym, obowiązany jest dostarczyć środków lokomocji w celu przywiezienia lekarza względnie położnej.

W razie niedostarczenia środków lokomocji dla przewozu lekarza, położnej lub chorego pracodawca pokrywa w całości koszty tego przewozu, o ile lekarz stwierdzi, że dostarczenie środków lokomocji było istotnie potrzebne. Pracownikowi przysługuje prawo odwołania do powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 30. Jeżeli choroba pracownika rolnego jest chorobą zawodową w rozumieniu art. 138 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym albo jest spowodowana wypadkiem w zatrudnieniu a jest połączona z niezdolnością do pracy i trwa dłużej niż 4 tygodnie, Zakład Ubezpieczenia od Wypadków zwraca pracodawcy rolnemu od pierwszego dnia choroby:

- a) całkowitą sumę udzielonych zasiłków, przewidzianych w art. 212 ust. 1 pkt. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym, przyczem wartość naturaljów ustala się w sposób, określony w art. 16 tej ustawy;
- b) całkowite koszty udzielonej pomocy leczniczej.

W razie stwierdzenia przez lekarza, udzielającego pomocy pracownikowi rolnemu, okoliczności, wymienionych w ustępie poprzednim, mogących powodować regres do zakładu, pracodawca rolny powinien zawiadomić o tem zakład w ciągu dwóch tygodni.

Spory między Zakładem Ubezpieczenia od Wypadków a pracodawcą rolnym z tytułu rozrachunku rozstrzygają organa orzekające ubezpieczeń społecznych, a do czasu utworzenia tych organów sądy zwykłe.

§ 31. Jeżeli Zakład Ubezpieczenia od Wypadków uzna, że leczenie, udzielone przez pracodawcę pracownikowi rolnemu z tytułu choroby zawodowej lub wypadku w zatrudnieniu, nie jest dostateczne dla zapobieżenia grożącej niezdolności do zarobkowania, zakład może w każdej chwili przejść od pracodawcy opiekę nad chorym. Wówczas przejmuje on wszelkie obowiązki pracodawcy rolnego, określone w art. 212 ustawy o ubezpieczeniu społecznym, z wyjątkiem obowiązku udzielania zasiłków, określonych w ust. 1 pkt. 2 tego artykułu, który spoczywa nadal na pracodawcy. W razie umieszczenia pracownika rolnego w zakładzie leczniczym na koszt Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków, pracodawca rolny wypłaca zakładowi ekwiwalent należnych pracownikowi za ten okres zasiłków, jeżeli chory nabył prawo do otrzymywania tych zasiłków od pracodawcy i został uznany za niezdolnego do pracy przez lekarza właściwego w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.

§ 32. Pracodawcy rolni mogą zawierać dobrowolne umowy z ubezpieczalniami społecznymi w sprawie przejścia przez nie udzielania pracownikom rolnym i członkom ich rodzin przewidzianej w niniejszym rozporządzeniu pomocy leczniczej na warunkach, określonych w odnośnych umowach.

Umowy te wymagają dla swej ważności zatwierdzenia władzy nadzorczej ubezpieczalni.

Pracodawca, który zawarł umowę z ubezpieczalnią i uiszcza umowne opłaty na rzecz ubezpieczalni w terminach, ustalonych w umowie, zwolniony

jest przez czas trwania umowy od obowiązku udzielania swym pracownikom i członkom ich rodzin tych świadczeń, które na mocy umowy przejęła ubezpieczalnia.

§ 33. Do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396) umowy, przewidziane w § 32, mogą pracodawcy rolni zawierać z Kasami Chorych.

§ 34. Bezpośredni nadzór nad organizacją lecznictwa dla pracowników rolnych i członków ich rodzin oraz udzielaniem świadczeń, unormowanych niniejszym rozporządzeniem, wykonywa powiatowa władza administracji ogólnej.

Pracodawcy rolni, osoby, udzielające pracownikom rolnym i członkom ich rodzin pomocy leczniczej lub położniczej oraz właściciele aptek, dostarczający im lekarstw i środków opatrunkowych, obowiązani są na żądanie tej władzy udzielać jej wszelkich potrzebnych wiadomości i wyjaśnień w zakresie czynności, wykonywanych dla pracodawców rolnych.

Zażalenia na funkcjonowanie pomocy leczniczej dla pracowników rolnych i członków ich rodzin mogą zainteresowani wnosić do lekarza powiatowego bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwej władzy gminnej, która obowiązana jest w ciągu tygodnia przesłać zażalenie na ręce lekarza powiatowego.

W razie zawarcia przez pracodawcę rolnego umowy z ubezpieczalnią lub Kasą Chorych (§§ 32 i 33) nadzór nad udzielaniem przez nią świadczeń w zakresie, objętym umową, należy do właściwej władzy nadzorczej ubezpieczalni względnie Kasy Chorych.

§ 35. Postanowienia niniejszego rozporządzenia nie naruszają dalej idących uprawnień pracowników rolnych do świadczeń w chorobie ze strony pracodawcy, jeżeli uprawnienia takie wynikają z indywidualnych lub zbiorowych umów o pracę lub orzeczeń komisji rozjemczych dla ustalania warunków pracy i płacy pracowników rolnych.

§ 36. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym terytorjum Państwa Polskiego z wyjątkiem górnośląskiej części województwa śląskiego z dniem 1 listopada 1933 r., z wyjątkiem postanowień § 30 i 31, które wchodzi w życie z dniem wejścia w życie art. 171 i 172 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396).

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

674.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 26 października 1933 r.

w sprawie zmiany w rozporządzeniu o ustaleniu siedzib i właściwości terytorjalnej powiatowych urzędów ziemskich.

Na podstawie art. 21 i 38 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Re-

form Rolnych i organizacji urzędów i komisji ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 706) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 8 listopada 1932 r. o ustaleniu siedzib i właściwości terytorjalnej powiatowych urzędów ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 923) czyni się następujące zmiany:

Znosi się istniejące na obszarze Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Piotrkowie Powiatowe Urzędy Ziemskie w Łasku i Sieradzu; powiat łaski włącza się do właściwości terytorjalnej Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Łodzi, a powiat sieradzki — do właściwości terytorjalnej Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Kaliszu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1933 r.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Nakoniecznikow - Klukowski

675.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 28 października 1933 r.

o zmianie rozporządzenia z dnia 30 listopada 1927 r. o utworzeniu izb przemysłowo-handlowych, wyznaczeniu ich siedzib i okręgów.

Na podstawie art. 2 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 591) w brzmieniu ustaw: z dnia 10 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 292) i z dnia 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 210) zarządzam co następuje:

§ 1. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 listopada 1927 r. o utworzeniu izb przemysłowo-handlowych, wyznaczeniu ich siedzib i okręgów (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 945), w brzmieniu rozporządzenia z dnia 13 maja 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 440), ulega następującym zmianom:

1) w § 1 wyraz „dziesięć” zastępuje się wyrazem „dziewięć”, wyraz „Bydgoszczy” skreśla się;

2) punkt 7 § 2 otrzymuje brzmienie:

„Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu — następujące powiaty województwa poznańskiego: chodzieski, czarnkowski, gnieźnieński, gnieźnieński miejski, gostyński, jarociński, kepiński, kościański, krotoszyński, leszczyński, międzychodzki, mogileński, nowotomyski, obornicki, ostrowski, poznański, poznański miejski, rawicki, szamotulski, śremski, średzki, wągrowiecki, wolsztyński, wrzesiński i żniński.”;

3) punkt 8 § 2 skreśla się;

4) punkt 9 § 2 otrzymuje numerację i brzmienie:

„8) Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni — województwo pomorskie oraz następujące powiaty